

Боднар Роман

Здобувач освітнього ступеня «магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Семенишена Наталія

канд. екон. наук, доцент кафедри
обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВИДИ

Інвентаризація - це щорічна процедура для всіх підприємств, метою якої є контроль відповідності даних бухгалтерського обліку та фактичного стану. Лише при проведенні інвентаризації можна виявити надлишки або нестачі майна, встановити фактичний стан об'єктів, оцінити дійсність відображеної в обліку заборгованості, виявити можливість зниження витрат, відкоригувати облік і, що найважливіше, мінімізувати податкові ризики.

Інвентаризація займає надзвичайно важливе місце у забезпеченні контролю за виробничим процесом та його координації, виконує ряд важливих функцій на усіх стадіях виробничого процесу, є важливою складовою частиною ревізійної роботи. Зважаючи на важливість і актуальність інвентаризації варто розглянути її більш детально.

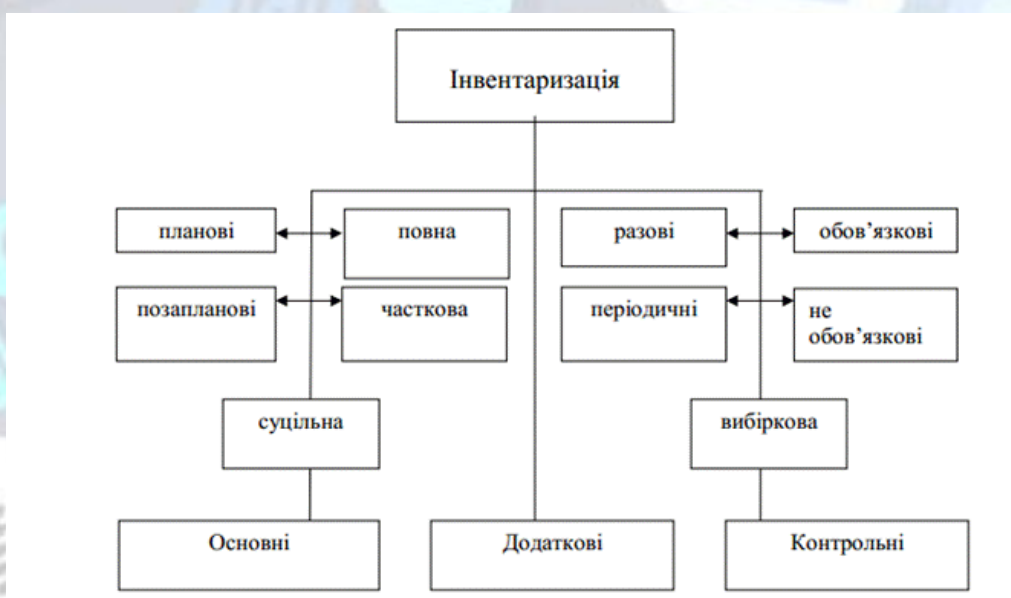
Слово «інвентаризація» запозичене з німецької мови і представляє собою похідне від інвентарю (в 1713 р. з'явився термін «інвентаріум», в 1743 – «інвентарій», у 1797 р. – «Інвентаризація»).

На прийняття рішень при формуванні облікової політики в частині розробки порядку інвентаризації можуть впливати масштаби діяльності організації, кількість видів діяльності, розгалуженість організаційної структури, загальний обсяг майна і зобов'язань організації, обсяги і специфіка складського господарства, географічне розміщення самої організації і її підрозділів, особливості систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю. Так,

наприклад, для відносно невеликого підприємства з обмеженою кількістю видів діяльності підприємств, компактною структурою і невеликим обсягом складського господарства кількість ініціативних інвентаризацій може бути зведена до мінімуму.

Проведення інвентаризації дозволяє підтвердити або спростувати інформацію тих первинних чи зведених бухгалтерських документів, по яких можна визначити законність, доцільність та необхідність здійснених працівниками дій щодо відображення господарських операцій.

Залежно від різних ознак і причин, за якими проводиться інвентаризація, розрізняють її види (рис. 1).

Рис. 1. Класифікація інвентаризацій в науковій літературі

По відношенню до плану проведення відповідно до облікової політики організації розрізняють планову і позапланову інвентаризацію.

Планова інвентаризація проводиться відповідно до плану контрольно-ревізійних робіт ревізійної комісії організації та її облікової політики, а також в разі обов'язкового проведення інвентаризації.

Позапланова інвентаризація проводиться поза планом контрольно-ревізійних робіт і не передбачена в обліковій політиці. Вона не носить обов'язкового характеру і здійснюється зовнішніми аудитором, внутрішніми ревізорами аудиторської служби організації, інвентаризаційною комісією

організації в разі виявлення фактів порушень законності і за сигналами персоналу в разі виявлення сумнівних фактів господарського життя.

Залежно від повноти охоплення інвентаризуються майна і зобов'язань розрізняють часткову і повну інвентаризацію.

Частковою інвентаризацією є кожна окрема перевірка об'єктів обліку певних видів. У свою чергу, часткова інвентаризація поділяється на суцільну і вибірккову.

Суцільною вважається інвентаризація, в ході якої піддаються огляду, перерахунку весь комплекс об'єктів обліку, схильних до інвентаризації. Наприклад, якщо проводиться інвентаризація матеріалів, то вона здійснюється по всій їх номенклатурі, при перевірці готової продукції - все її види.

Вибірковою є інвентаризація, в ході якої піддається огляду, перерахунку частина об'єктів конкретного виду. Наприклад, при інвентаризації матеріалів перевіряються тільки фарба або тільки сталь.

Повна інвентаризація - це перевірка всього майна організації та її зобов'язань на певну дату. Проводиться перед складанням річної бухгалтерської звітності, при реорганізації та ліквідації організації.

Визначення реального стану об'єкту, порівняння та оцінка складають логіку інвентаризації як однієї із функцій контролю, адже при будь-якій перевірці усі дії зводяться до встановлення реального та справжнього стану об'єкту, виявлення відхилень від дійсного стану, їх оцінка за основними критеріями за їх важливістю. Тобто, узагальнюючи вищесказане, можна зробити висновок, що дії повинні спрямовуватися на правильне, об'єктивне і неупереджене сприйняття змісту та значення господарських засобів, як об'єктів інвентаризації.

Список використаних джерел

1. Дердюк В. А. Необходимость проведения инвентаризации в современных организациях как показатель сохранности имущества. *Молодой ученый*. 2016. №2. С. 474-476. URL : <https://moluch.ru/archive/106/25446/> (дата обращения: 10.09.2019).
2. Інвентаризація, її види та значення. URL: https://studopedia.com.ua/1_399934_Inventarizatsiya-ii-vidi-ta-znachennya.html.

3. Класифікація видів інвентаризації. URL: <http://studepedia.org/index.php?vol=1&post=3823>.
4. Кондраков Н.П. Самоучитель по бухгалтерскому учёту. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Проспект, 2014. 175 с.
5. Стойко Г., Семенишена Н. Інвентаризація : історія та роль як елемента методу бухгалтерського обліку. *Економічний дискурс*. 2014. Випуск 3. С. 165-169.
6. Яценко К.С., Моисеенко Е.С., Агафонова М.С. Инвентаризация как метод экономического контроля. *Научное обозрение. Экономические науки*. 2016. № 5. С. 61-65. URL: <https://science-economy.ru/ru/article/view?id=846> (дата обращения: 06.09.2019).
7. Дуганець Н., Шемчук А. Стан інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах. Двадцять четвертий економіко-правовий дискус: міжнар. наук.інтернет-конф. .перяслав-Хмельницький. 2018. Вип. 24. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2293/>
8. Семенишена Н.В., Мельничук Б.В., Жук Н.Л., Стецюк Л.С., Волошина О.В., Метелиця В.М. *Бухгалтерська звітність сільськогосподарських підприємств*. Київ: Видавництво ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2014. 84 с.